

Вікторія РОТАРЬ, студентка 3 курсу спеціальності 193

«Геодезія та землеустрій»

Науковий керівник: **КУШНІРУК Тетяна Миколаївна**, канд.

с.г. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,

геодезії та землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний

університет»,

м. Кам'янець-Подільський

БЕЗПЕЧНЕ ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

В умовах реалізації угоди про асоціацію з Європейським Союзом, коли сучасна екологічна політика в Україні характеризується фрагментарністю і недостатньою скоординованістю, потребують розробки та реалізації такі довгострокові цілі, як досягнення безпечного стану навколишнього природного середовища, підвищення рівня екологічної безпеки особливо сьогодні. В контексті виконання угоди про асоціацію з Європейським союзом, беручи до уваги недостатню координацію сучасної екологічної політики та фрагментарність в Україні, необхідно визначити та впровадити довгострокові стратегічні цілі. Серед таких цілей важливим є досягнення безпечного стану природного середовища та підвищення рівня екологічної безпеки, особливо в сучасних умовах. [1]

Включення аспекту екології до традиційного розуміння національної безпеки виникає з розробки концепції екологічної безпеки та визнанням глобальною спільнотою нагальної необхідності дотримання принципів сталого розвитку країн і регіонів. Екологічна безпека тепер розглядається як широкий обсяг, що охоплює різні аспекти людської діяльності. Це система, спрямована на задоволення життєво важливих потреб та інтересів суспільства в умовах поточних або потенційних загроз, які можуть виникнути внаслідок антропогенного чи природного впливу. Об'єктами екологічної безпеки є

природні умови, ресурси, середовище, а також матеріальні та духовні потреби людини.

Забезпечення екологічної безпеки передбачає впровадження ефективних організаційних і економічних заходів, спрямованих на підтримку екологічної рівноваги. Вирішення проблеми природокористування є важливою умовою цього процесу. Концепцію екологічної безпеки природокористування можна розглядати як систему суспільних заходів, що спрямована на забезпечення охорони, відтворення та раціонального використання природних умов і ресурсів території. Цей підхід гарантує, що при дотриманні визначених умов мінімізується ризик виникнення екологічної небезпеки для суспільства. [1]

Підтверджено, що концепція екологічно безпечного природокористування є більш обширною та комплексною. Вона охоплює не лише раціональне використання, але й відтворення та охорону природних умов і ресурсів. Це поняття базується на принципах господарської діяльності, таких як гармонізація відносин між суспільством і природою, забезпечення оптимального балансу між економічними і екологічними інтересами з чітко вираженою перевагою на користь екологічних аспектів.

Концепція екологічно безпечного природокористування формується на системних принципах і застосовує синергетичний підхід, що визначає її інтердисциплінарний характер. Вона ґрунтується на економіко-екологічних концепціях та принципах різних галузей знань, таких як екологія, економіка природокористування, економіка довкілля, екологічна економіка, екологічно збалансована економіка, "зелена" економіка та інші.[2]

Аналіз світового досвіду у формуванні стратегії сталого розвитку показав, що цей процес можна розглядати як шість етапів, і у всіх цих заходах акцент робиться на принципах екологічно безпечного природокористування. Механізми реалізації цієї стратегії різняться в різних країнах світу. Особливо для України важливим є використання досвіду країн, зокрема Європейського Союзу, з огляду на євроінтеграцію та виконання Угоди про асоціацію з ЄС. В ЄС ключовими стратегічними напрямками для забезпечення екологічно

безпечного природокористування є підвищення енергоефективності будівель, впровадження стійких енергетичних та транспортних систем, розвиток сталого сільського господарства, поліпшення якості водних ресурсів, розбудова екологічної інфраструктури, раціональне використання матеріалів та інвестиції в утилізацію відходів.[3]

Дослідження існуючих методик оцінки екологічної безпеки природокористування виявив відсутність узгодженої методології. Наш підхід включає конкретні етапи для проведення оцінки екологічно безпечного природокористування і визначає необхідність використання конкретних аналітичних розрахунків, використовуючи методики нормування показників та нечіткої логіки. Це включає застосування показників - дестимуляторів та встановлення гранично допустимих значень. Наша пропозиція забезпечує можливість розрахувати Індекс екологічної безпеки природокористування.

Список використаних джерел:

1. Голян В.А. Природокористування як сфера економічних відносин: суперечності та пріоритети. Економіка та держава. Київ, 2007. С. 20.
2. Руденко Л. Лісовський С. Концепція сталого (збалансованого) розвитку та її сприйняття в Україні. *Український географічний журнал*. 2005. №4. С. 3–10.
3. Білявський Г. О., Бутченко Л. І. Основи екології: Теорія та практикум: навч. посіб. Київ: Лібра, 2006. С. 368